

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

Ethicè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

SYMBOLVM XLIV.

Meleagri torris Fatalis, & sororum in galli-
nas transmutatio.

8. *Metamorph.*

Ethicè.

1. Neglectus religionis. 2. Concordia Principum. 3. Æmulatio
stolida. 4. Rivales feminarum. 5. Sagarum maleficia. 6. In-
cantamenta luxuriæ. 7. Vita hominis, lampas.

Oeneus Calydoniæ, urbis Ætolia, rex, cum felici rerum successu,
atque fructuum feraci anno, Dijs ceteris primitias frugum obtu-
lisset, solum Dianam neglexit. Indignata Dea, aprum immisit
horrenda magnitudinis, Calydoniæ regionis vastatorem. Non tulit ul-
terius bestia furorem, & vastitatem patriæ *Meleager*, Oenci filius, ju-
venis fortissimus; convocat totius juventutem Græciæ, & inter alios,
Theseum quoque, de quo superius; lectissimi roboris omnes, & manu
promptissimos. Constituto tempore aggrediuntur belluam; quæ qua-
lis fuerit, indicat Poëta:

Sanguine & igne micant oculi, riget horrida cervix,
Et setæ densis similes hastilibus horrent:
Stantque velut vallum, velut alta hastilia, setæ.
Fervida cum rauco latos stridore per arcos
Spuma fluit, dentes æquantur dentibus Indis;
Fulmen ab ore venit, frondes afflatibus arent:
Et modò crescentes segetes proculcat in herba,
Nunc matura metit fleturi vota coloni,
Et Cererem in spicis intercipit: orea frustra,
Et frustra expectant promissas horrea messes;
Sternuntur gravidi longo cum palmitè foetus,
Baccæque cum ramis semper frondentis olivæ.
Sevit & in pecudes: non has pastorve, canisve,
Non armenta truces possunt defendere tauri.

Diffugiunt

Diffugiunt populi, nec sese in mœnibus urbis
Esse putant tutos.

Quid atrocius hoc apro?

----- excitus medios violentus in hostes
Fertur, ut excussis elisus nubibus ignis.
Sternitur incurfu nemus, & propulsa fragorem
Silva dat, exclamant juvenes, protentaque forti
Tela tenent dextra, lato vibrantia ferro.
Ille ruit, spargitque canes, ut quisque furenti
Obstat, & obliquo latrantes dissipat ictu.

Post multa cum fera terribili certamina, nec paucis ab ea dilaceratis, Meleager venabulum in armos adegit, belluam stravit, imposito pede caput exitiabile pressit. Quia verò *Atalanta* virgo, fortitudine nihil cedens viris (fuit hæc *Iasij* Arcadis, non *Schœnei* in insula Scyro regnantis, filia, id quod perperam intrusum est Ovidio) bestiam sagittam ante jecerat, & quasi auspiciū victoriæ præmiserat, Meleager captus amore & admiratione viraginis, exuvias ei & caput feræ, quod jure venatorio, sibi debebatur, obtulit. In eare, aliorum studium, aliorum indignatio (ut invidia semper comes est fortunæ) eminuit; præsertim in *Plexippo* & *Toxeo*, fratribus *Althææ*, matris Meleagri, acerbè ad mulierculam devenisse, posthabitis tot viris fortibus, & tam strenuè pugnantibus. Igitur amplius aliquid sibi licere rati, quòd avunculi juvenis essent, aggrediuntur puellam, tanquam vindices rapti honoris, extorquent ei decus honorarium. Invocatus Meleager advolat, injuriam ab *Atalanta* prohibet, utrumque ferro conficit. *Althæa* soror, Meleagri mater, ubi vidit fratrum cadavera in sanguine suo natantium, oblita pietatis maternæ, ultionem de fratribus parat. Post brevem deliberationem, fatalem profert stipitem, quo Meleagri salus & vita juxta *Parcarum* decretum, continebatur, ita quidem, ut cum ligno in cinerem redactò, etiam Meleager futurus esset cinis & pulvis. Ardebat igne stipis, matris manu injectus foco; simulque Meleager viscera arcano quodam æstu sensit torreri & consumi; nec latuit causa mortis, quam lentam, & densos inter gemitus oppetijt, sorores ejus, luctus & amoris impatientiâ cum à sepulchro, cineribusque fraternis avelli non possent, in volucres Meleagrides, seu Africanas gallinas, mutatæ, tandem avolarunt.

H h

Ethica.

Ethica.

Jam quæ ad vitæ præcepta, & morum informationem pertineant, dispiciamus. I. (a) Causa immissi in Ætoliæ vastatoris apri, neglectus fuit religionis, & cultus Dianæ, illorum temporum superstitione celebrata. Ex religione contempta, ait Mythologus, publicæ contingunt calamitates, agrorum sterilitas, animalium pestilentia, noxiarum incurfus bestiarum, cæteraque mala urbes & provincias pessundantia. Horatius canit Ode 6. lib. 3.

Dij multa neglecti dederunt
Hesperia mala luctuosa.

II. (b) In conjunctione virium, potissimorum Græciæ heroum, elegans concordia schema nobis representatur. Quod si viri illi fortissimi, unius rogatu & invitamento Meleagri, consilia, viresque suas contulerunt, ad aprum, Calydonia regionis infestum exterminandum; quid par est facere Christianos Principes, ad Belluam illam, Turcam intelligo, à finibus suis propulsandam, plerasque partes orbis jam dudum fulmineis dentibus, formidandis exercitibus, ferro, flammæque, terra, marique vastantem?

III. (c) Meleager ayunculos trucidans, pingit ob oculos hominem impotenter abutentem felici victoriae successu. Sic Alexander Macedo, postquam vino & victorijs inebriatus, seipsum nosse desijt, levibus de causis amicorum primos sustulit. Neque moderatiùs usus est victoria Horatius de Curiatij tergemini relata, qui sororem, interitum sponsi, pro muliebri consuetudine plangentem, sua manu interfecit. Omnia sibi licere putant, qui egregio aliquo facinore devinxerunt multitudinem. Contra Sapientes suadent, non insolescendum rebus secundis & in prosperitate metuenda adversa; homini privato non *viribus*, sed *juribus* vindicandas injurias. Sed & Plexippus ac Toxeus præfervido calore impotentiùs exarserunt, dum invidiam cum femina certarunt. Quid enim? tulerit munus illud Atalanta; prerogativa fuit non honoris, sed amoris. Et quid potuit minùs facere Meleager, si quidem decorum sequi voluit, quam venatrici tam nobili, aprum telo sauciantis; molliorem affectum demonstrare? Feminea in laude non minuebatur virorum gloria, & penes victorem erat, quem vellet in communionem honoris ac prædæ admittere. Multa dantur infirmiori sexui, quæ si quis ipsi invidet, parùm se fortem probat, & prudentem. Indulgentia

(a) Neglectus religionis. (b) Concordia Principum. (c) Emulatio solida.

tia est, non injuria, si plusculum quid feminis permittitur & defertur; Nescit, quid decus sit, qui dedecus, ex æmulatione cum tunicata hac gente, accepisse se putat.

IV. (d) Gloriam virtutis suæ Meleager Atalantæ transcripsit, & rivales concitavit. Mira res! quòd viri suos triumphos in mulierculas referant, & trophæa ex arundine suspendant. Et quid aliud eveniat inde, quàm ut illæ caligatæ, gladiatæ, galeatæ, cristatæ incedant? Quid feminæ cum aprorum exuvijs? Hoc est, quod sexum hunc ferocem reddit; quod Atalantas in tumorem dat, & vultus, ne Herculi quidem sustinendos, tunc præsertim, cum Deianiræ, colum ducere cœpit. Et quoties pro formosiore paulò juveneula rivalium concurrunt gladij in pugnas, vulnera, cades. Pudendum, quòd etiam heroës, qualis Meleager fuit, in hanc servitutem degenerent! Pro *Briseide*, Lymessia puella captiva, quantas inimicitias susceperunt Achilles & Agamemnon? Pro *Lavinia*, Latini regis filia, quas strages ediderunt Turnus & Æneas? Meleagrum, si verum fateri velimus, non tam fatalis Parcarum torris igne crematus, quàm ardentior in Atalantam amor combussit.

V. (e) Althæa, quid magis impium? ut fratres ulcisceretur, suum ipsa filium perdidit. Deinde saga fuit, magicis artibus in proprium sanguinem grassata. Tertio, cum ignis igne fuisset plectendus, & venefica rogo comburenda, prævenit carnificem, & violentas sibi manus intulit:

Nam de matre manus diri sibi conscia facti

Exegit pœnas, actò per viscera ferro.

VI. (f) Althææ Meleagrum parienti apparuerunt in regia *Parca*, quæ fata infantis ita ediderunt. *Clotho* dixit, eum *generosum* futurum: *Lachesis* fortem; *Atropos* titionem ardentem aspexit in foco, & ait: *Tamdiu hic vivet, quamdiu titio hic non fuerit consumptus.* Hoc Althæa mater auditò, exilijs de lecto, atque titionem extinxit, eamque in medio regis loco, obruit terrâ, ne ab igne invaderetur. Eum deinde torrem ob fratres interfectos protraxit, igni imposuit, & cum conflagrante, vitam filij extinxit. Hoc solent devotæ Tartaro *Canidiæ*; sigillis cereis, laneis, cretaceis, luteis exercent veneficia, ita pharmaceutria apud Maronem eclog. 8. loquitur, & agit:

Limus ut hic durescit, & hæc ut cera liquefcit

Uno, eodémque igni: sic noster Daphnis amore.

H h 2

De

(d) Rivales seminarum. (e) Sagarum malitia. (f) Licantannonia luxuria.

De lanea & cerea effigie Horatius lib. 1. Sat. 8. & constat experientia, occultis flammis è Stygio rogo raptis non raro vetitos amores per striges accendi, malèque corpora, animosque depasci. Maro loc. cit.

Daphnis me malus urit: ego hanc in Daphnide laurum.

Cave, quisquis amas & ardes; fatalem in te geris foculum, cujus fomes sunt aures & oculi, flabellum lingua, titiones, impuri tactus, pruna incauta conversatio, ignis libido, cinis perditio. Venus ut pestilentiùs urat, adjuutores adhibet ciniffones Acheronticos, lenones & lenas, magos & sagas, qui primos nocendi aditus aperiunt per incantamenta, illis maximè timenda, quorum fœda cupiditas etiam per superstitiones ad desideratæ voluptatis flagitium tendit.

VII. (g) Si tamen à Poëticis figmentis, lubet fatalem Meleagri torrem ad naturam, & mores inde deductos transferre, negari non potest, vitam nostram igni similem, paulatim consumi & extinguì. *Lucerna Domini spiraculum hominis*, ait in Proverbiis Salomon c. 20. Id est, spiritus vitalis, seu vita hominis, quasi lumen aut radius ab æterno illo Sole derivatur & dimanat. Et sicut lucerna alitur oleo & aëre, eoque deficiente extinguitur; sic vita conservatur *humido*, quod vocant, *radicali*, & spiritu, sive halitu, quo deficiente deficit & emoritur. Rursus quemadmodum lucerna una accendit aliam, sibi vicinam; sic pater vitam suam communicat cum filio. Unde Plato lib. 6. de legib. *Gignentes*, inquit, & *alentes liberos, vitam tanquam lampada tradunt aliis aliis*. Hinc sponsis olim in nuptiis accensæ tædæ præferri solitæ, significabant, lumen vitæ prolibus gignendis impertiendum. Inde Prometheus ignem è cælo furatus, eumque corporibus seu statuis à se factis, indidisse, & illas animasse fingitur. Atque hanc lucernam immaturè sæpius extinguunt cum filij, temulentiam, incontinentiam, iracundiam, contumaciam in progenitores, cæterisque adolescentiæ vitiis abruptentes annos vitæ; tum etiam parentes, *quorum iniquitatem Deus reddit super filios, in tertiam & quartam generationem Deut. 5. Præsertim imprecationes matrum, juxta illud. Ecclesiastici c. 3. Benedictio patris firmat domos: maledictio autem matris eradicat fundamenta*, id est, sobolem ac familiam, eiusque opes & honores diris devotionibus delet, & instar facis aut titionis extinguit, quod Althæa Meleagro fecit.

(g) Vita hominis, lampas.

SYM-